

Felvidéki Híradó.

P O L I T I K A I H E T I L A P

Előfizetési árak:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 "
Negyed évre	2 "
Egyes szám ára 20 fillér.	

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, a hirdetési és előfizetési pénzek a kiadóhivatalra czimezve Turóc-Szenti-Mártonra küldendők.

Hirdetések legutányosabbán, árszámból szerint. — Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad. Nyilttér soronként 40 fillér.

Egy cseh-tót pamflet.

VIII.

Az erkölestelen magyarok.

A hatodik fejezet az állami hivataloknak, különösen pedig a bíróságoknak van szentelve. Azzal a panasszal kezdi, hogy a hivatalos feliratok, időzések stb. mind magyar nyelvűek, a bírák nagy része nem bírja a tót nyelvet, tolmács révén történik tehát a kihallgatás és tárgyalás, ami sok bajjal jár. Még az ítéletet sem érti meg a szegény tót ember. Ehhez hasonló állapot nincsen Európában. Például is szolgál a pamfletista, melyet a „Nár. Nov.” 1900. évfolyamából vett. Egy kovácsmestert ítétek el. Mikor az ítéletet magyar nyelven felolvasták, arra kérte a bírót, hogy mondja el neki annak tartalmát tót nyelven is, mert így nem érti. — „Érti, nem érti, mindegy”, felelt erre nyersen a bíró.

Jó forrásból idéz a pamfletista!

Az alázatos tót embert, aki még lélekezni is alig mer a hivatalos épületben, senki sem igazítja utba. A cizfira hivatalszolga, a volt káplár, büszkén pódrí kifent bajuszát s megvetően tekint a magyar nyelv ismeretének tudatában, amelynek méltóságát köszöni, a szegény népre. Mindezeknek vege pedig az, hogy a szegény, megvetett, üldözött tót bujában a zsidóhoz megy, hogy pálinkába fullassa bele bánatát, keservét.

Porba tiporva a magyarosítók és a hatóságoktól, egyre csak iszik és iszik ezután a piszkos, zsidó koresmakkban s atkozva az urakat és tisztviselőket, míg egész vagyónát és erkölcsét elláta és végül a zsanár kezébe kerül.

De nemcsak a magyarosítással ölik lassan a magyar hivatalok a tótokat, hanem azzal az igazságtalansággal is, amely ott divatozik. Mert így van, hogy ebben az alkotmányos országban korántsem független ám a bírásokadás

Azt állítják a tótok, hogy az igazságszolgáltatás olyképen történik nálunk, amikor politikai vétségről van a szó, hogy a bíró bizalmasan a főispánhoz, ez pedig a miniszterhez tesz kérdést s ennek a legmagasabb intésére hozza meg azután ítéletét a bíróság.

Annak idejében a két Daxnert, akik hű fiait tót nemzetűeknek (a magyarok pánszlavoknak mondják őket, teszi zárójelbe a pamfletista, mi meg hozzátesszük, hogy ezt a két jó madarat rossz híreből jól ismeri a magyarság. Referens.), bíróság elé állították, mivel gyermeküknek megengedték, hogy piros-fehér lobogócskával vegyenek részt egy kirándulásban. A tótok előre tudták, hogy a vádlottakat el fogják ítélni, noha mindenki azt is tudta, hogy budapesti ünnepek alkalmával mindenféle színű lobogók lengenek a miniszteriumok, a kir. ügyészség és a csendőrség szeme előtt. Az olyan bírót, aki a Daxnerket fölmentette volna, pellengérré állította volna a magyar közvélemény.

„Magyar ur”, „buta tót”, „tót nem ember”, — ezek a magyarok mondásai. A tót csak arra vágy, hogy marhát legeltessen, szántsón, trágyát horjón . . .

„Látható, hogy nemcsak a nemmagyar népek nyelvét, hanem azoknak az erkölcsit is veszeélyeztetni a magyarosítás. Hiába, ti magyarok elvesztettétek az igazságosság iránti érzelmet, a tót legmagasabb érzelmet az isteniről való fogalomban, az emberi erkölcsesség eme legragyogóbb jelét. *Ti magatok zártátok ki magatokat Európa erkölcsös társadalmából. A ti nevelétek nem eheti ki a művelt európai ember anélkül, hogy azt az erőszakoskodással ne azonosítsa. Magyar, erőszakoskodó, elnyomó, — egy fogalom.*

Mondjuk ki nyilant: ami a magyar politikai pereket illeti, az egész igazságszolgáltatás a magyarosítás szolgálatában áll, tehát az erőszakos, nem európai brutalitás szolgálatában.

A nemzeti állam kiépítése.

Azt hiszem, nincs e lapok olvasója között egy sem, aki ez országot nagnak, hatalmasnak, boldognak, barátai által tiszteltnek és szeretettnek, ellenségei által félelmesnek ne óhajtana. A nemzeti erőgyűjtés munkája a multakban még aránylag könnyű volt, mert az országok el lévén szigetelve egymástól, életrevalóságukról csak önmaguknak kellett tanubizonyoságot tenniük; azonkívül a nemzetet a lakosság igen csekély része, a kiváltságos osztályok alkották. Mai napság mindez megváltozik: a közlekedési eszközök fejlettsége folytán a lértér való küzdelemben — nem harezias küzdelemben, de a kultura terhes fejlődésének küzdelemben — nemzetek nemzedékek, országok országokkal állnak szemben; a nemzetet is nemcsak a kiváltságos osztályok, de az egész nép alkotják, a nemzetek ereje tehát most már nem egyes osztályainak vagy férfainak kiváltságában, hanem a nép egésze tömegének erkölcsi és értelmi haladottságában áll.

Nagyon jól tudom én, hogy egy nemzet kulturái színvonalának emelésére nagyon sok tényező hozzájárulására van szükség. Közre kell e ezéből működni a tudomány, ipar, földművelésnek, kereskedelemnek, közlekedésnek, közigazgatásnak, igazságszolgáltatásnak, hadügynek stb. Azt sem tévesztem szem elől, hogy minden állásban levő férfi az ügyek állását saját nézőpontjából tekintti és tekintheti is úgy munkaköréhez tartozó, vagy ahhoz közelálló dolgoknak az egészre való hatását, illetleg minden másnál nagyobb jelentőségét tulajdonít, mindez nagyon jól tudom: mindazonáltal elvitatlan tény, hogy egy az egyeként, mint nemzetek, országok nagyja, kiválegan hatalmassá nem születnek, de a munka által lesznek. A nevelésnek tényezői a család, társadalom és iskola. Talán abban sem tévedünk, ha e tényezők közül, noha utóljára említettem, legjelentékenyebbek az iskolát jelentjük ki. Tudom én, hogy az iskola min-

és korai halálal kimultak! Az utóvilág kevésbé mosolyog önmaga, mint — bámulóik fölött. — De hát hogyan? A mar elhunyt kintnősegek közül nem támadtak fel és nem emelkedek fel újra — némelyek? Megtörtént ez is; it van Shakespeareak, a költők fejedelmének és Spinozának a legnagyobb gondolkodónak példája! Azonban éppen ezen tapasztalat bizonyos aggodalmat kelthet bennünk azokat illetőleg, akik most a fizetések és bámulat legmagasabb fokát érik el.

Vajjon a jövő nemzedékek elismerik-e bennük azt a nagyságot az a tönkösösgöt, mint mi? Részesítik-e őket ugyanazon tisztelőben és kegyeletben, mint mi? Bőszant, de merem kijelenteni, miszerint talán semmi sem bizonyosabb annál, hogy az — legalább igen soknál, nem fog megtörténni!

De mindenesetre meg fog történni azokkal, akik a világ igazságos kritikáinak tüzet kiállották s akiknek költői lángesze elismerésben fog részesülni még akkor is, ha világnézetük már nem is egyeznek meg az utókor világnézetével.

Akinek sikerült az, hogy századának szellemét egész mélyében feltegya s annak világon költői kitéjezt is adni képes, az élt — minden kornak.

De micsoda a mi sorsunk, akik sem politikai se literális vagy másféle tekintetben nem vagyunk — nagyságok?! — Hát mi is bizonyos előnyben részesülünk; s pedig abban, hogy értéket el nem vesztethetjük s el nem bukhatunk.

Vigasztalásunkra szolgál az a tudatunk, hogy köz-

ünk is létezik bizonyos előkelőség, bizonyos elite, amely nem érdemelte meg a — feledést s nem is fog feledésre menni amál, aki hű emlékezetében megőriz mindazt, ami nemes és becsületos vala az emberek közt.

* * *

Térjünk most még egy pillanatra vissza az emberi nagyságunkhoz. Az egyik lehet világi és testi. Ez közönséi létét a véletlennek és születésnek, mint az a fejelmeknél látjuk; vagy pedig megszerzhető az sikeres, eredménydus törekvés által, mint ezt észlelhetjük főleg a hódítóknál. A nagyságnak másik neme sokkal magasabb, nemesőbb: az a szellemi rehetőség, képesség nagysága, nagy írónál, tudósoknál, művészeknél.

Ezek a nagyságok, ha valódiak, elismerik, tisztelik egymást és nem irigykednek egymásra. Látjuk ezt pl. Augustus és Vergil, II. Frigyes és Voltarenél, sőt még a borzostó Timur és korának tudósainál is. Jókai sem fog irigykedni soha sem Petőfőre, sem Arany Jánosra. Olyanok a világszemlekek, igazán isteni szemlekek!

Ok nem tartanak fényes diszkiállításokat és nem is vadászának a nagy tömeg kegyét, bámulatát; nem irigykednek egymásra, nem marják, hanem büdzik egymást, mint ezt, sajnos, nap-nap után látjuk főleg a politikai téren, sőt, tájladom, a művészet terén is!

Pedig ezekben a nagy, az isten, szemlekekben sem hiányzik az, ami nagyszerű, felső és csodálatraméltó s ami a szakértő szemét gyönyörködteti. De hát olyan az ő szemlekek; nagy a kiesinyben, fényes a homályban, hatalmas a gyöngében.

TÁRCSA.

Noble Garde.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —

A történelem tele van nagyságok példáival, amelyek különfélek, de főleg politikának. Üsrökös esilágkénti váratlanul erős fényt terjesztettek és rövid idő múlva ismét elhűntek, megbuktatva saját hibájuk, vagy a sors szeszélye által.

Nagygá, híressé tehetik az embert — erényei, de vetkei is.

Nagy volt Nero, aki az égő Rómának fényében talalt gyönyörűséget. Nagy volt Titus, aki busult, ha oly nagyja volt, melyen valami jót nem tett volna. Hires volt Epihaltes, aki elárulta a görögöket, mert pénzvágya erősebb val — szegénytelen való félelmenél. Hires lett Herostrates, aki Diana templomát felgyújtotta stb. De hagyjuk ezeket és nézzük meg inkább, hogyan áll a dolog az irodalmi, tudományos nagyságokkal?

A szerző szemlekek, a nagy gondolkodók és fedelzők, az emberi ismeretek terjesztői oly trónusokon ülnek, melyeket semmiféle idő megvárdokdatni nem képes. Mig ellenben az ugynevezett polyhistorok, akik természetellen tudakosságokkal ámitottak kortársaikat: — mint hulló esilágok estek le az — egerekről.

És hogyan áll a dolog azon szép szemlekekkel, kiknek költeményeit bizonyos időkben bámulatuk? Oh, hányan voltak, akik először halhatatlannak tartattak

dent nem lehet és így mindenért nem is lehet felelős; de hogy igen sokat lehet, arra, ha egyéb példát nem hozhatunk is fel, pusztán nagy városaink magyarosodására, nagy részben teljesen magyarra térésére, az alkotmányos éra kezdete óta, vagyok bátor utáni. Pedig az iskola szervezetében még felette fogyatékos, nagyon is azon alapon áll, amint azt a rendi alkotmány követelményeinek megfelelőleg tartottuk. A népiskola még nem nevelő-intézet, hanem a középiskolákra előkészítő és szegényiskola, a polgári iskola nem közép polgári elemet képző intézet, de oleő kisegítője a helyleg hiányzó középiskolának.

Nagyon jól tudom én azt, hogy egy oly iskolaszervezet megalkotása éle, mely korunk helyes értelemben felgött demokratikus intézményeinek, alkotmányának s egyéb kulturális fejlődésének megfelele, majdnem elháríthatlan akadályok tornyosulnak. Pedig annak mégis meg kell lennie, mert attól függ létünk vagy nemlétünk. Parlamentünk a népfenség eszméjét csak nemrég deklarálta; pedig ez a mily jűdvőt és áldást fakasztó, épp oly veszedelmes is lehet. A szabadság egy tudatlan nép kezében oly fegyver, melyvel legelőbb magát sebezheti meg. Nézzük csak Czezárt és Napoleont; nem a népre hivatkozva vetette-e meg mindkettő zsarnoki uralmának alapját. Hogy a népet sem a zsarnokság, sem a demagogia és politikai nihilizmus saját céljaira ki ne zsákmányolhassa — török, szakad — oly iskolaszervezetet kell teremtenünk, mely egy demokratikus alkotmányrendszernek megfelele. Nagyon természetes, hogy e szervezetben a legkiválóbb helyet a népiskolának, mint az egész nemzet nevelő intézetnek kell elfoglalnia. A népiskola sem szegény iskola, sem felsőbb iskolákra előkészítő intézet nem lehet, a népiskolának önállóan, függetlenül, nemzetinek, befejezett műveltséget nyújtóknak kell lennie. Nem a népiskolának a magasabb fokú intézetekhez, hanem ezeknek a népiskolához kell alkalmazkodniok.

Messe vezette ezen gondolatmenet továbbfűzése, itt csak pontokba kívánom föl- említeni, melyek által en a népiskola ilymnd kiépítését biztosítottak véleim.

1. A népiskolának az érvényben levő törvényes alapon, egységes tanterv szerint, oly módon való kiépítése, hogy az osztályon iskolákban tanítandó tárgyak úgy terjedjenek, mint minőség szerint az osztott iskoláknak teljesen megfeleljenek. E véglől a tankötelezettség nyoloz évre volna felelendő. Az osztott iskolák négy alsó osztályának tanítási anyaga az osztálytanulól hat évre terjesztendő; az ötödik és hatodik osztály anyaga pedig a hetedik és nyolozadik osztályban volna tanítandó. Min-

Ezen szellemek nagyságát — az ő érvényük kezpi. Ez pedig áll az önégyezésben az elvek szilársága által, az ömegtaladásban s így az erkölcsi önmegismerésben. Ez az érvények igazi karaktere!

Okosabb, övatosabb, nyugodtabbá válhatik ugyan az ember lassankint a tapasztalások iskolája által s ez elegendő is lehet a — gyakorlati életben a külvilág-gal szemben; de nem elegendő a kötelességgel s lelkiismerettel szemben. Már pedig ez utóbbi irányadó a mely szellemeknél. Így hiszem, hogy alig van nagyobb élvezet, sőt boldogság annál, ha valaki ilyen szellemek társaságában töltheti életének legalább egyes óráit.

Ez az a noble garde, amely igazi örömet, gyönyört nyújtani képes. Itt találhatók a jó iskolák, a kedély tölemelését, a szándék szilárdítását, szóval az ész s a szív — s így a tisztá jellemképzést!

Ez a noble garde tanít minket arra, hogy ninesen boldogság, amely nem alapszik a közhasznúságon, a közjón.

Der ist kein guter Bürger, der die eigene Sorge Vergisst nicht in der Noth des Allgemeinen.

Ez figyelmeztet, ez int komolyan arra, hogy törekedjünk az összeszegek, az egészhez csatlakozni s azt mint hit tagjai szolgálni. Mert hiszen a szép és nemes léleknek az a tulajdonsága, hogy saját hatáskörében erejéhez képest közreműködök a nagy közös előmozdításában.

Igy gondolkodik s így tesz is a — noble garde!

Cselló József.

den osztott iskolához pedig 1—2 évfolyamu kiegészítő tantofanyu esztalando.

2. Minden magasabb fokú iskolának — a bezáratás terhe alatt — el volna tiltandó, hogy hat népiskolai osztályt még nem végzett növendéket felvegyen.

3. A polgári jogok gyakorlása a népiskola hat osztályának elvégzésehez s ennek kapcsán az állam hivatalos nyelvének teljes birásához kapcsolandó.

4. A népiskola hat osztályának teljes elvégzése egy évi katonai szolgálattal jogosítson fel; annak el nem végzése pedig — a végzés fokához mérten — 3—6 évi szolgálattal büntetessék. Ha az érrettségi bizonyítvánnyal bíró egyén magát egy év alatt tisztá képezheti, miért ne képezhetné magát a népiskolát végzett egy év alatt közharcossá?

5. A népiskola az egész vonalon ingyenessé teendő.

Eddig a szegény ember a népiskolai tankötelezettségnek csak terhet érezte, de annak közvetlen gyakorlati hasznát nem tapasztalta; érezte, hogy egy munkáskezet vonnak el tőle, de hogy miért, annak megértése távolmaradt tőle.

Meg vagyok győződve, hogy a felsorolt intézkedések a népiskola tekintélyét és kihatását az életre oly mértékben emelnék, mint szakakra, palliatív intézkedéseket tartalmazó §§-ok.

Meg kívánom jegyezni, hogy az itt előadott tervezet fogantatását az átmeneti intézkedések egész, talán több évtizedre terjedő átmeneti intézkedéseknek kellene megelőzni.

Ha az ily módon kialakult népiskolát hazafitis munkájában a fentebb említett kulturális tényezők is támogatnák, illetőleg az általa elkezdett munkát tovább fejlesztenék és kiegészítenék: akkor meg vagyok győződve, hogy a nemzeti állam oly szilárdan építették ki, hogy azt sem kívülről jövő támadás, sem esetleg belől keletkező jövőbesség többé megingatni képes nem volna.

Ugy legyen!

Somogyi Géza.

HIREINK.

— **A vasuti sztrájk.** A naplópok már részletesen ismertették a vasuti sztrájk lefolyását és azon intézkedéseket, amelyek a kormány annak megszüntetésére, valamint a forgalom megindítására tett. Így hat nekünk csak arról kell beszámolnunk, ami erre vonatkozólag nálunk történt. Ma egy hete, vasárnap délután már hirt jirt, hogy az állomási épület, a rakárak és a pálya megvására, továbbá az esetleges tüntetések megakadályozása végett katonaság van utón Turócszénmárton és Ruttká felé. A közönség már délután 6 óra után nagyobb csoportokban gyülekezett egy Turócszénmártonban, mint Ruttkán, hogy az első vonatot lássa. Ez meg is érkezett este tényleg felé. A vonaton csak katonák voltak, a kik vasárnap délelőt félkör kapák meg Besztercebányán a távirati rendeletet arra, hogy azonnal induljanak Körömezbányára. Így százal választatona meg is indult győgiságos és a Hegykörmön keresztül, több helyen övig éro hóban, áttört Körömezbányára, ahonnan, mind az állomáson örséget hagyva, indultak Ruttká felé. Turócszénmártonban egy hadnagy vezetése alatt 13 ember maradt. Ruttkára 35 ember jutott egy százados és egy hadnagy vezetése mellett. A mozdílyon két szaronyos baka tette meg a rázós szokatlan utat, felütnést kelte mindenfelé. Ruttkára megérkezve, a katonaság elvonta a bejárókat és minden megtett a vagonbiztonság megvására. Dolga azonban a katonaságnak nem akadt egyetlen állomáson sem, mert a megvénk területen levő vasutak állomási személyzete belenyugodott a helyzetbe, sőt azoknak nagyobb része aggódva szemlélte a történeteket is. Hétfőn reggel már megindult a forgalom, persze csak mérsékelt formában, mert egyes vonatok teljesen elmaradtak, mások pedig elkéso érkeztek. Kedden azonban már megindult a menendret szerinti forgalom, örméere a közönségnek, mely az öt napos szünetléssel sok kárt szenvedett.

— **Személyi hír.** Ifj. Justh György főispán a múlt héten meglátogatta a ruttkai és tszénmártoni pályaudvarokat s megjelensével közrelátott, hogy ezen állomásokon a vasuti tisztviselők és alkalmazottak minden ellenvetés nélkül teljesítették a szolgálatait. — **Justh Ferenc** országgyűlési képviselő és neje szűl. Bathányi Maria grófnő rövidebb tartózkodásra Szevcsaba utaztak.

— **Az első vendég.** Turócsvármegyének kies fűrdőhelyére, Stubnyafűrdőre megérkezett az első vendég.

Justsashy Danó budapesti kir. közjegyző már évek óta mindig az első vendége Stubnyafűrdőnek és talán az utolsó is, mert legkorábban jün és legkésőbb távozik. Szivesen adják ezt hírt, mert biztosítka ez annak, hogy Stubnyafűrdőnek ezt a tisztes alakját ez évben sem fogjuk nélkülözni.

— **Elkűldetés.** Boldis Ignacot, a helybeli állami polgári és felső kereskedelmi iskola igazgatóját, mint a közoktatási tanács tagját, a vallási és közoktatásügyi m. kir. miniszter a líptőszentmúklósi és alsókubini állami iskolák látogatásával bízta meg. Boldis igazgató ezen megbízásának a múlt héten Líptőszentmúklóson már eleget tett, a jövő hét folyamán pedig az alsókubini állami polgári iskolát fogja meglátogatni.

— **Uj táviróállomás.** Hosszas alkudozás után Mosóc község és báró Ravay Ferencz mosóczi nagybírtokos hozzájárulásával végre elkészült az összeoktó táviróállomás Stubnyafűrdő és Mosóc között. A mosóczi táviróállomás f. évi május hó 1-én kezdte meg működését.

— **Házalozás.** Sulyos esapás érte Herez Samu ábrabantályi bírtokos és kereskedő fiának, dr. Herez Mór ügyvédfeljelnek hírelen elhunytával. A tőrekvő fiatalembert csak nemrégben tette le a doktorátust jó eredménnyel. Tudógyuladást kapott s az néhány nap alatt kiöltöta életét. A korán elhunyt fiatalembert nagy részét mellet temették el.

— **A zniói képezde helyreállítása** javában folyik, sőt már annyira halad, hogy május hó 2-án a kir. tanfelügyelő rendelkezése folytán a III. osztály növendékei is behívatnak. Az I. és IV. osztály növendékeivel tudvaleg a rendes időben, a huszti szünidő befejeztével megkezdölött a tanítás. A II. osztály növendékei pedig május hó 16-ikára fognak behívatni, amikor a IV-ed évesek fognak távozni. Zaehner Szaniszló vállalkozó nagy buzgalommal teljesíti a munkálatokat.

— **Jövahagyományok alapszabályai.** A m. kir. belügyminiszter a „Ruttkai izraeliták önégyezteté” alapszabályait a törvényes jövahagyási záradékkal ellátta. Ezt által a ruttkai önégyeztetnek régi önjátása teljesítet.

— **A csehek Magyarországon.** A budapesti Slovecské Noviny szabadulva től naplapon egyik utóbbi száma vezérekéket közöl ily ezmen: A esék kérdés egy darabja. Ebben említtve van, hogy a prágai „Čas” nevű esék sajtóközlöny nemrég két cikket közölt a magyarországi Tótságon meglepedett esekhekről, szemrehányást tesz nekik, hogy nem alkotnak külön esek telepeket, hogy nem gyarmatosítják Magyarországot és nem esapnak fel a esek-től egység öngyökneik, hogy a politikára is befolyást gyakorolhatnak. Erre megjegyezték, hogy a Baen-korszakból sok esek maradt itten, sok esek munkás is van nálunk, de ezek többnyire megtanultak magyarul is és magyar polgárokk is lesznek. Különbön tanulhatnak a esekek abból az esekből is, hogy a esek pénzén Turócszénmártonban fölállított celluloszgyár megbukott és az egyik részvényes, a nemzetiségű tót ezreléttel ismeretes dr. Markovics Gyula bepróbrtja az enlített gyár vezetéséből, mert ezek esek a saját zsebkre gondoltak. Nines is értelme Magyarországon semmiféle esek nemzeti politikának, sem a esek-től egységnek. A esek nemzeti propagandá Magyarországon oktatásnak, az ilyen esek akéző ellen feltamadna a leghatározottabban és elsősorban a tót nép, mely nem hajlandó lemondani a esekek érdekében és kedvéért sem annyivalról, sem történelmi hagyományairól, sem hazafias érzelméről, mely be van övta szávezo azon meggyőződéssel együtt, hogy a tót álliton van Magyarországon, a esek pedig rá nevez idegen.

— **Zavargok Ruttkán** Ugyvátsák, hogy a vasuti sztrájknak hatása alatt két ruttkai lakos nem tudván belenyugodni a rendes állapotok meletke, a vasutállomáson a katonaságra és a esendörsegre mindenféle kénylív megjegyzéseket tettek. Ennek alapján a esendörség a ket zavargók azonnal letartoztatta és az illetékes bíróságnak adta át.

— **A tótok terjeszkedése Nagyszombatban.** Nagyszombatban leveleznek írj, hogy a tót tölzök minden követ megmozgatnak, hogy eszmeiket terjeszsek. Rendes tanját tartanak a Polniekzy-féle szállodában, amelynek berölje bizonyos Vraa István huséges szövetségesnek. Az hírlök, hogy ezt a szállodát biztosítani akarják a maguk számára gyűlöhelyül és amatt tárgyalást folytatnak a turócszénmártoni Tátrabanknak annak a bank részére leendő megvásárlása tárgyában. Ezt az öpítőit alig hiszük, mert a Tátrabanknak van elég kilvevni válója és nem valószínű, hogy kérésierékké és jövedelmét vállalatokká önjátana szorult helyzetét meletteni. A nagyszombati magyarság azonban jól teszi, hogy a mozgalmat figyellemmel kíséri és a magyar állameszme megvására tömörül.

— **Telefon Liptóban.** Liptóvármegye közönsége tárgyalással van a kereskedelmi m. kir. miniszteriróval arra nézve, hogy a telefonhálózat az egész vármegyére kiterjesztessék. Mint tudósítónk jelzi, azt reménylik, hogy a telefonközlekedés meg ebben az évben megindul.

— **„Rózsahegy Hírlap.”** Folyó évi május hó 1-től Rózsahegyben egy hazafias szellemben szerkesztett magyar hetilap indul meg „Rózsahegy Hírlap” ezímen. A lap főszerkesztője: *Sárffy Ignác*, felelős szerkesztője: *Budrossy Lajos*, mindketten a rózsahegyi kegyesrendi főgymn. tanárai. Kiadója: Böhm Albert, ruttkai nyomdátulajdonos.

— **Nyaralótelep Privigén.** „Egy privigeyi” részletesen fejtegette az „Alapítvány nyaralótelepe” című rüpiában azt az eszményt, amelyel Privigén egy nyaralótelep lenne alapítandó. Nem ismerjük ugyan a helyi körülményeket, de a rüpi adatai arról tanúsítanak, hogy Privigén, melynek most már jó vasúti összeköttetése lesz, esaknyan előszerű lenne egy nyaralótelepet létesíteni, amely közgazdasági szempontból is hasznára lenne a városnak és bizonyára jó-ékony hatással lenne társalmi életére is.

— **Örségtolválat.** Környezéshányról Ruttkáig egy ormagy parancsnoksága alatt a beszeresébenél valóságos czred egy százada teljesítette f. hó 24-ike óta a vasúti őrséget. A vadászokat tegnap szombaton a soproni gyalgóvezred egy százada váltotta föl.

— **A vasárnapi munkaszünet.** A vasárnapi munkaszünet ügyében, különösen a vidéki kereskedők körében, egyre élelkebb mozgalom észlelhető és valóban nagy ideje volna már annak, hogy a sok oldalról megtámadott Láng-féle rendelet szerelmének megváltása és az ügy közmegelegelőddel megoldása tárgyában megartandó ánkéret a kereskedelmi miniszter. Izéretre több képmű, egyhalyiba. Közülük annak idején, hogy a múlt évi július 12-én Budapestn a kereskedők országos értekezletet tartottak a Láng-féle rendelet sérthetetlenkedésének megbeszélésé és ezek orvoslása céljából a kereskedelmi miniszterhez kérelem intézése végét. Az értekezlet végrehajtó bizottság szervezett, mely a feltevesztést el is készíti erre és azt külföldireg számlékozott Láng Lajos kereskedelmi miniszternek ányújtani. Az előzetes kijelöléseknek azonban a miniszter részéről tett azon kijelentés lett az eredménye, hogy rendeletének egyetlen pontját sem hajlandó módosítani és a vasárnapi munkaszünetnek inkább kitárgyására, hogysem szűkítésére törekszik. E nyilatkozat után a bizottság ezáltalannak tartotta a kérvény benyújtását és a jobb idők bevárását határozta el. Most e tekintetben a jobb idők bekövetkeztek: legalább méltán remélhető, hogy bekövetkeznek, minélvagy most már a végrehajtó bizottság újból felvetve tevékenységének fonatát és újabb országos értekezletet tartott, annak egy memorandumot állapított meg a szent száz tagból 10-külldetés nyújtotta át a kereskedelmi miniszternek.

— **Használati és tenyészlovásár Kassán.** Az Abaujtornamogyeyi Gazdasági Egyesület május 25-én, a kassai falvaközel-ársulat tavaszi loversenyével egy időben használati és tenyészlovásárt rendez. A vásár igen látogatottnak ígérkezik, mert Felsőmagyarország régi idők óta nagy hiányát érzi ezeknek a rendszeres lovasáraknak. A galicziai és poroszlelziai lókereskedők igen érdeklődnek a lovasár iránt. Eddig 1000 darab 3 évesnél idősebb nyers eszló és behajtott 15 van bejelentve. A vásáron az egyesület 1000 korona díjat is ki fog osztani. Bejelentési határidő május 15. Az érdeklődőknek bővebb felvilágosítással szolgál az egyesület titkari hivatala.

— **A pletyka.** Szorgalmas, törekvő varóelányról szól az ének, ki keserves munkájával tartotta fenn magát öreg anyjával együtt. A szobaur régen szerette a különben jónévelés leánykát, ugy, hogy el is jegyezte. A boldogság féskének lehetett nevezni a szerény kis lakást, ahol az egyik szobában a háziasszony kereste a mindennapi kenyeret, a másikban pedig a királyi orvos vőlegény bujta a könyveket, hogy minél előbb megszerezze az orvosi oklevelet. Már az orvosszavatás napja is közel volt, midőn egy napon a szomszédasszonyok valamelyike besugta a vőlegénynek, hogy menyasszonya minden hónapban egy titkos levelet kap színes borítékban egy úrtól és őva intette a házasságra lépéstől. A vőlegény kétségbeesve vallatóra fogta menyasszonyát, ki beismerte, hogy minden hónapban kap színes borítékban egy levelet, de hogy kitől, ezt csak az orvosi diploma elnyerése után fogja neki megvallani. A várva-várt nap is bekövetkezett s most a vőlegény követelte, hogy menyasszonya váltána be ígérteit. Éppen elő akarta szólni a gyanúsított „corpus delicti”-ket, midőn az ajtón kopogtatnak s két ur öccimél sugárzó arccal jelenti, hogy

eljöttek Török A. és Társa budapesti bankházából, hogy a mai húzása nyert nagy főnyereményt a sorsjeggy visszaválása ellenében kifizessék. Ekkor aztán a menyasszony, aki véletlenül összerakta a Török bankháztól havonta érkező színes borítékok leveleket, behozonyította vőlegénynek, hogy nem valami föltokozott levek voltak ezek, hanem a szerencsés Török bankház, Budapest, Töréz-kürt 46. szán alatti föltöltőből jöttek, ahol sorsjegyet vásárolta s csak a pletyka akarta rosszakaratával szerencsésjéttől megfosztani.

KÖZGAZDASÁG.

— **Oroszobogarak irtása.** A földmívelésügyi miniszter tekintettel arra a nagymerű kárra, melyet részint a oroszobogárpajor, részint maga a oroszobogár okozni szokott a oroszobogaraknak, különösen a rajzási években való rendszeres irtás iránt a törvényhatóságokhoz újból körrendeletet bocsátott ki, melyben ezeket a mezőrendésérgől szőő 1894. évi XII. t. cz. idevonatkozó rendelkezéseinek pontjait végrehajtására utasítja. A oroszobogár, melynek larváját a magyar nép pajor, émsasz vagy pa-a néven ismeri, országos csapásszámba megy s minthogy kifejlődéshez hazánkban, a hogyes Felvidéket kivéve, három év szükséges, azért a oroszobogár nálunk csak minden harmadik évben szokott nagy tömegben megjelenni. A legközlelőbb oroszobogarak év 1905-ben, egyes vidékeken pedig már a folyó évben lesz, tehát a védekezésnek is csak egy várható a sikere, ha a védekezést nemcsak a rajzási évben, de már azt megelőzőleg is kellő eréllyel folytatjuk. Az irtás leg-egyszerűbb módja a oroszobogarak összeszedése és elpusztítása. A szedést a bogarak első megjelenésekor kell megkezdeni, hogy a peték lerakása előtt elpusztítsuk a legyeket. A oroszobogarak reggelint, bors időben pedig nappal is, összegyűmeredve vagy halál színdelég őrnek a fákra s akkor könnyen lerázhatók. Szedésnél nagy gondot kell fordítani a magószáron az ártévelynek szőőn álló fákra, melyeket a oroszobogár különös élőszeretettel feres föl. A szedőmunkákat lehet a bogarak mennyiségéhez (1 kg. körülbelül 1000 darab oroszobogár) képest fizetni és így a szedők jobban egyeznek, de a takimélt szemponálval előszerűbb kellő feltételt mellett napszámokat alkalmazni és akkor a mérőgetélt járó időt is megtakarítjuk. Az összegyűjtött bogarat kemény talajon azyon lehet tiporri és összegyűmeredni, a kálbba szedett bogarak pedig leforrázhatók és gőzöngbe öntve betemethetők. A nagy mennyiségben összegyűjtött oroszobogarak mesterséges trágyakészítésre használható olyképpen, hogy a bogarak rothadó tenyelhullakához annyi föld, általában mész és turtalutladék keverendő, hogy azt az átható kőmellomest szagtól megfosztassák. Fontos védekezést mól az is, ha a oroszobogarak larváját, tehát a földben élő pajorokat irtjuk. Erre legalkalmasabb idő a földforgatás, kapálás és szántás. Ilyenkor a felszínre jutó pajorokat azyon kell irtni, esetleg az eke után járó olesó napszámokkal felszedeni. Ahol kevés a pajor, ott 10—20 darabjárt 2, 4, 6, fillért, ahol több, ott 100—200 áért 10—12 fillért, sőt többet is fizethetünk. A pajorok szintén értékesíthetők. Kisebb mennyiségűt a baromfival etethetünk meg, nagyobbabb pedig trágyakészítésre használhatók.

— **A szántásról.** A szántó vető embernek az eke a legfontosabb szerszám. Jó eke nélkül jó szántást végezni nem lehet, jó és gyakori szántás nélkül pedig valóban hasznot hajtó termést a föld nem fakaszt. Az egész gazdálkodás jövedelmezőségének alapja a jó szántás és a yakori trágyázás. Ezek nélkül nines jövedelem, ezek segéllyel a holdankénti tiszta jövedelem könnyen lehet 50—60 koronára emelni. Jó munkát a szántásnál csak akkor végeztünk, ha az eket elég melyen járattuk. A mely szántás következtében a

növényeknek nagyobb réteg áll rendelkezésére, melyből táplálékát veheti s hol gyökereit fejlesztheti, főleg a melyen gyökerező növények, mint a répa és herélek, kívánják a talajnak melyebb megmívelését. Míg a sekélyen gyökerező kalászosok is megkívánják, illetőleg megglódláják a mely szántást, gyökérzetük jobban kifejlődik, erősebb támaszt talál, szalmájuk is erősebb lesz, a megdőlés ritkábban fog előfordulni. A mely szántás előnye még az is, hogy a növény kevesebbet szenved a szárazaságtól vagy a tulsok nedvességtől. Ha az altalaj nyers, terméketlen, akkor nem szabad egyszerre mélyíteni, hanem csak fokozatosan, mert ha egyszerre hozzuk fel a sok nyers földet, azt kultúránövényeink megcsínylik. Lehetnek esetek, amikor az altalaj kedvezőn összetételű, pl. kavics, mikor a mely szántástól el kell tekintenünk. A mely szántás azonban maga után vonja az erősebb trágyázást is, ha azonban a kellő mélységre szántott talajt istálló- és trágyákkal ellátjuk, természetárgunk el emelkednek esakhamar, akkor a föltünk nyugatra fekvő országok természetárgai vannak. Szabály nygatja az, hogy a tartóit föleg kőfőtt talajon azonnal törjük fel. Olyan növények lekerülése után, melyet a talajt kedvező fizikai állapotban sokszor beegredetten hagyják vissza (takarmány, kapás) azonnal szántunk, mert kedvező fizikai állapotukat csak a szántással őrizhetjük meg. Ha ősszel kitalásunk van arra, hogy melyen fogunk szántani, akkor a tartótörést esakélyen eszközöljük, tisztán gyomirtás céljából, ha az ősi mely szántás lehetőségeire nines kilátás, akkor már a tartót szántunk tel melyen. Az ősi mely szántást azonban minden növény alá meg kellene adnunk, ez rendkívül fontos, mert így a fagy és téli víz jobban behatolhat a talajba s ennek következtében jobban beáradhat az. Homokos vagy válogos homokot és könnyen szőőhulló laza mész és humusztalajt bármely nedvességi állapotban lehet szántani, természetesen ha egész szárazak, nem lesz somni hatása a szántásnak. A kőtütembe, de főleg tőkőttőt talajokat tulajdonval nem szabad szántanunk, mert ha a barázda oldalán elkenődött és fényes, akkor az később megszáradva kökemény röögöt leg képezni. Ha az ősi szántások kissé nedvesebb a talaj, nem olyan nagy baj, mert a tél fagyára a röög szőőhullanak. Ha természetárgunkat fokozni akarjuk, legelső dolgnak a szántást és trágyázást megjavítani.

Szerkesztői üzenetek.

— **Cs. F. Kiscsepesseny.** A 28. számnak beküldésével nagy szolgálatot tettél nekünk. De meg egy száma van szükségünk. Itéméjük, hogy akad olvasóink között, aki még nekilőzött az 1906. évi 28-dik számnak. — **Tudósítónk** kérik, hogy konyveknek és menyérgőir lapunkat értesítsék. Nekik nem nagy fáradságra kerül egy levelezőlapunk megírása. Nekünk is olvasóközönségünknek pedig nagy szolgálatot tesznek vele.

Világhírű!

„REKORD” festészet mintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arczképeiről, melyeket elismert művészek által készít. Számos (kir. közjegyző által hitlesített) elismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:
Olaj, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48—63 em. nagyságban **ár 20 K.**
Legfőbbmobb kivétel **Brom, Platin és krétarajz 5 K.**

Részletes árjegyzék bérmentve.
Egy életnagyságu festményt készíttünk mindenkének **teljesen ingyen**, ha részünkre 5 rendelést szerez és azokat egyenként vagy egyszerre beküldi.

„REKORD” festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 16. sz.

XXIV-ik magyar királyi

jóteknyczélú államsorsjáték,

melynek remélhető tiszt. jövedelme közhasznú és jóteknyczélú azokra fog fordítani. Ezen sorsjátékunk 7691 nyerevénye van 363,000 korona összegben készpénzben.

Főnyeremény 150,000 korona, továbbá

1 főnyeremény	50,000 korona	20 nyerevény á	500 korona
1 „	20,000 „	50 „	100 „
1 „	10,000 „	100 „	50 „
2 nyerevény á	5,000 „	1000 „	20 „
5 „	2,000 „	6500 „	10 „
10 „	1,000 „		

Huzás visszavonhatatlanul 1904. június 30-án.

— **Egy sorsjegy ára négy korona.** —

Sorsjegyek kaphatók a magyar kir. lottojegyzéki igazgatóságnál Budapestn (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legfőbb dohánytőzsdében és váltóüzletben.

Magy. kir. Lottojegyzéki igazgatóság.

BORFOGYASZTÓ KÖZÖNSÉGNEK!

A tohamegyei gazdasági egyesület által kintüntetett szőlőben termett 80 hektoliter

VALÓDI SZEGYÁRDI VÖRÖSBORT

kicsinyben, hektonként 32 forintért, bérmentve bármely vasúti állomáshoz szállítva, utánvét mellett küldök. — Kiváló tisztelettel

TAUSZIG A.

néplanki főkönyvelő és bortermelő Szegyérd.

PERLZWEIG J. órás és ékszerész Ruttká. Nagy raktár arany- és ezüstneműekben, fali- és zseborákban.

4 db Ruttkai takaréknak és hitelintézeti részvény eladó. Czim a kiadóban.

Van szerencsém a tisztelt hölgyközönségnek tudomására hozni, hogy női divattermem magasabb színvonalra emelése végett

egy bécsi szabásznőt

sikerült megnyernem, a ki több éven át működött a

Wiener Chic-nél

mint elsőrangú erő. Ennélfogva képes vagyok a fővárosi szalonokkal versenyezve, női tolettékben a legújabbat és legdivatosabbat szállítani. Gyors és pontos kiszolgálás. Stubnyafürdő, 1904. április.

Galanda Margit.

A hölgyvilág

részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, társaság nélkül készítheti ruháját az igazítható női derek-szabásznői készülék segítségével anélkül, hogy szabásznői rajzot megtanulna. Eme készülék minden testalkat részére

szabályozható.

Akadémiailag vizsgázott. Számos elismerő iratok

Egy készülék ára 3 korona.

Utánvét mellett! Utánvét mellett! Minden kulturálisan törv. védve és szabályozható.

Főkezelő az egész Európára:

Guschelbauer Antal, Sopron
E. Drechsler, Bécs, VI/2. Linien-gasse 18.
Képviselők minden helységben kerestetnek.

Kiadótulajdonos: Moskóczy Ferenczné.

Huzás visszavonhatatlanul 1904. május 28.

Hatosági ellenőrzés mellett.

Erzsébet királyné-alap sorsjáték
Ő cs. és kir. Fensége Ferencz Ferdinánd főherczeg legmagasabb védnöksége alatt

Főnyeremény

100.000 korona értékben

10.000, 5000, 3000, 2000, 1600, 1000 stb. koronás nyeremények. Összesen 7000 nyeremény.

Egy sorsjegy ára 1 kor.

Kapható Turóczenzentarban: Kufler Zs., Lauffer Jakob, Schwarz Kálmán, Spitzer Albert és Wix Miksa és a Fiókönyvönkösgnél Budapest, V., Nádor-utca 23. szám.

30 év óta elsőrangú gyártmány.
Évi gyártás 49 000 kerékpár.

Arifjeltek ingon és bermetve
Premiermüvek
EGFR (Csehország)

Pénzt,

sok pénz, havonként 1000 koronát kereshet mindenki tisztessegesen minden szakismeret nélkül. Küldje be ezimot E. 465. jelleg alatt a következő ezimre: Annonen-Abteilung des „Mercur“ Mannheim, Meerfeldstr.

Kiváló szerencse Töröknel!

Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona nyeremenynél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi időben is

a legnagyobb nyereményt és pedig:

a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57050. sz. sorsjegyre,

a 100.000 koronás főnyereményt a 74366. számú sorsjegyre	a 80.000 koronás főnyereményt a 83061. számú sorsjegyre
a 100.000 " " az 52528. " " a 70.000 " " az 81161. " "	a 100.000 " " a 94780. " " a 70.000 " " az 5498. " "
a 90.000 " " a 109780. " " a 60.000 " " az 51613. " "	a 90.000 " " a 83610. " " a 60.000 " " az 76347. " "
a 90.000 " " a 92787. " " a 50.000 " " a 4036. " "	

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 14. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyereményt

jut és összesen egy hatalmas összeget.

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

12.000.000 korona.

Továbbá jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 á 200.000, 2 á 100.000, 1 á 90.000, 2 á 80.000, 1 á 70.000, 2 á 60.000, 1 á 50.000, 1 á 40.000, 5 á 30.000, 3 á 25.000, 8 á 20.000, 8 á 15.000, 36 á 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000 korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/2 eredeti sorsjegy frt — 75 vagy K 150; 1/4 eredeti sorsjegy frt 150 vagy K 3. —
1/8 " " " 3. — " 6. — " 6. — " 12. —
A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervszet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyre kérünk folyó évi május hó 17-ig bizalommal hozzánk beküldeni, miután a huzás már május 17. és 18-án lesz.

TÖRÖK A. és T^{SA}

BANKHAZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték üzletei:

Központ: Teréz-körtút 46 a. I. fiók: Váci-körtút 4 a.

II. fiók: Múzeum-körtút II a. III. fiók: Erzsébet-körtút 54 a

Rendelésével levágando: TÖRÖK A. és TARSÁ bankháza Budapest.

Kérlek részemre

I. oszt. u. kir. sz. oszt. álysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszet-vel együtt küldeni.

Az összeget _____ korona összegben } utánvétellel kérem } postai távanyruval küldeni } mellettekben bankjegyekben (helyegyekben) } A nem tetsző történetű.

Pontos cím